

ANG PANGINAHANGLAN SA MMRNP

Ang kapaninguhan (resources) sa MMRNP hinay-hinay nga giguba sa mga katawhan nga nanimuyo sa sulod ug sa palibut sa parke pinaagi sa pagpamutol sa mga kahoy, pagkaingin, pagsunog, pagpangayam ug pagpanguha sa ubang produkto sa kagulangan. Ang mawala sa gobyerno gumikan niini moabut sa P3,018,000,000.00 matag tuig. Ang DENR sa Misamis Occidental dako kaayo ug kakulangan alang sa epektibong pagpanalipod sa 53,262 hektaryas nga kabukiran diin adunay 4,000 ka pamilya ang nanimuyo sa sulod ug laing 15,000 ka pamilya ang nanimuyo sa palibut niini. Adunay 42 ka kalsada pasulod sa parke samtang 12 lamang ka empleyado sa DENR ang gitahasan sa pagbantay sa tibu-ok kabukiran. Tungod niini nga kahimtang, ang MMRNP nanginahanglan sa tabang sa ubang mga ahensiya nga gitahasan sa pagtabang pag-amping sa kinaiyahan ug sa tanang katawhan nga nagpahimulos sa lain-laing benepisyo gikan sa kabukiran sa Malindang.

DAUTANG EPEKTO KON MAGUSBAT ANG MMRNP

Kon magusbat ang kalasangan sa kabukiran sa Malindang ang katawhan sa tibu-ok Misamis Occidental ug sa silangang bahin sa Zamboanga del Norte ug Zamboanga del Sur mahimong makasinati ning mosunod nga mga kapildihan o katalagman:

1. Mahanaw sa dayon ang mga importanteng mga tanom ug mga mananap sa kabukiran.
2. Magnihit ang tubig-ilimnon ug galamiton sa panimalay.
3. Magnihit ang abut sa kaumahan.
4. Motaas ang kahigayonan sa hulaw ug mosamot ang kainit sa palibut.
5. Mograbe ang kahugaw sa kahanginan.
6. Mahitabo ang makalumpag nga baha gumikan sa pagkabanlas o pagdahili sa bakilid nga kayutaan panahon sa ting-ulan.
7. Maumaw ang bakilid nga kayutaan.
8. Mabonbonan ang kasubaan/kasapaan, kabaybayonan ug puloy-anan sa isda ug ubang buhi sa dagat.
9. Mabonbonan ang mga basakan ug kapatagan.

10. Maguba ang mga tulay, kalsada ug ubang estruktura gumikan sa baha.
11. Mapilde o mahanaw ang kinabuhi o kabtangan.
12. Dili na balanse ang atong dapit-puloy-anan o "ecosystem".

ANGAY BUHATON ALANG SA MMRNP

Ang kasinati-an nagpadayag nga ang pagpahi-uli sa naupaw nga kabukiran dako kaayo ug galastohan ug diyotay ra kaayo ang milampos. Tungod niini kinahanglan nga ang tanan nga nagpahimulos sa limpiyong tubig, limpiyong hangin ug ubang benepisyo gikan sa MMRNP maghi-usa sa pagpanalipod aron dili magusbat ang maong kabukiran.

MGA TABANG NGA GIKINAHANGLAN SA MMRNP

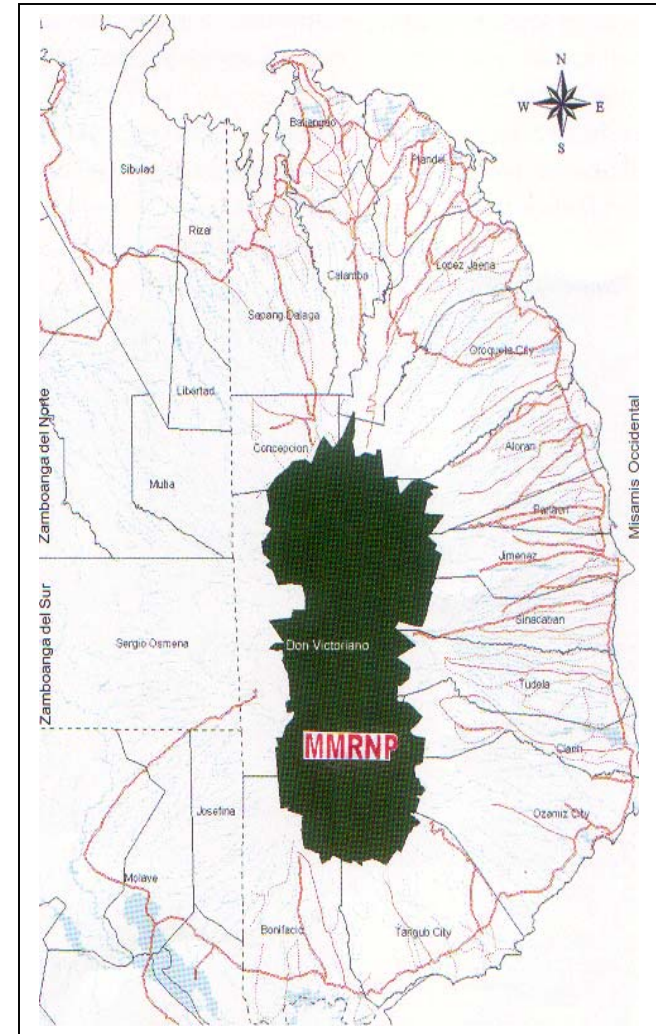
1. Mga Ahensiya sa Lokal ug Nasyonal nga Kagamhanan
 - Pagpasaka ug pagpatuman og mga bala-od nga manalipod sa kabukiran.
 - Paghan-ay ug pagpatuman og mga programa o proyekto nga kapanginabuhi-an sa taga-bukid.
 - Paghatag ug pundo alang sa pagpanalipod sa kabukiran.
 - Pag-edukar sa katawhan mahitungod sa kabililhon sa Malindang.
2. Tanang Katawhan/Stakeholders
 - Motabang sa pagbadlong sa mga tawo nga nagda-ot sa kalasangan ug pagtaho ngadto sa tinugyanan.
 - Pagpananom og mga kahoy ug paggamit sa tinanom nga kahoy alang sa lain-laing katuyoan.
 - Pagtabang sa pagtigom ug pundo alang sa pagpanalipod sa MMRNP.

"Ang kabukiran sa Malindang ug palibut nga kayutaan mao ang atong dapit-puloy-anan. Ang Ginoo nagsugo sa matag pumupuyo sa pagpanalipod ug pag-atiman niini."

Alang sa dugang kasayuran bisitahi ang buhatan sa MMRNP Protected Area Office, Capitol Compound, Oroquieta City o tawag sa Telepono No. 531-2184

MOUNT MALINDANG RANGE NATURAL PARK

Sukaranan sa Kauswagan

Lalawigan sa Misamis Occidental

Department of Environment and Natural Resources
MMRNP Protected Area Office

Biodiversity Research Programme for Development
in Mindanao: Focus on Mt. Malindang and its Environs

MMRNP INAMPINGAN NGA LUGAR

Ang Mt. Malindang Range giproklamar nga National park ug Watershed Reserve kaniadtong Junio 19, 1971 pinaagi sa R.A. 6266 ug giproklamar na usab isip Natural Park kaniadtong Agosto 2, 2002 pinaagi sa Proklamasyon No. 228 subay sa kamando-an sa R.A. 7586 o NIPAS Act of 1992. Tungod sa maong mga bala-od, ang Mt. Malindang Range Natural Park nahimong usa ka inampingan nga lugar o Protected Area. Ang gidak-on sa naproklamar nga Protected Area mokabat sa 53,262 hektaryas apan ang kakahoyan na nahibilin niini gibana-bana nga 33,000 hektaryas na lang. Ang kapin sa 20,000 hektaryas nahawan na ug giokupahan sa mga 4,000 ka pamilya diin ang kadaghanan kanila mga lumad.

TINUBDAN SA LIMPIYONG TUBIG

Ang MMRNP usa ka watershed o catchment area. Gikan niini midagayday ang tubig agi sa 49 ka mga suba ug kapid-an ka mga sapa. Ang tubig ilimnon nga gikuha pinaagi sa water systems, sandayong, atabay ug poso gikan gihapon sa maong watershed. Kini ang nagsangkap sa limpiyong tubig alang sa pag-inom ug ubang kagamitan ngadto sa kapin sa usa ka milyon nga pumupuyo sa Misamis Occidental ug Silangang bahin sa Zamboanga del Norte ug Zamboanga del Sur.

MMRNP NAGPALAHUTAY SA PAGPANGUMA

Ang tubig sa mga suba ug kasapaan gikan sa Mt. Malindang Range Natural Park mao ang nagpatubig sa mga basakan ug kaumahan sa kapatagan sa tibu-ok Misamis Occidental. Ang kakahoyan sa maong parke nagtabang sa pagporma ug pagtigom sa dag-om alang sa makanunayon nga ulan nga nagpatubig usab sa mga tanom ug sagbot sa kamad-an. Ang tubig sa ulan nga natigom didto sa watershed mao usab ang gigikanan sa tubig sa mga suba, sapa ug ubang tinubdan. Kon wala nay ulan sa kabukiran, mahubsan ang tanang tinubdan sa tubig. Gawas sa tubig, ang maong parke mao usab ang poluy-anan sa mga mapuslanong mga mananap, langgam ug mananap ihalas nga makatabang sa pagpabunga (pollinate) sa mga tanom ug pagpu-o sa mga peste ug dangan sa uma.

KATABANG SA PAGPAHIMSOG SA KATAWHAN

Ang kakahoyan sa MMRNP dako ug gikatampo alang sa maayong panglawas sa katawhan pinaagi ning mosunod:

1. Pagsangkap sa limpiyong tubig.
2. Pagsuyop sa carbon dioxide (mga 200,000 toneladas matag tuig) ug pagsangkap sa oxygen (mga 146,000 toneladas matag tuig) gikan ug ngadto sa palibut.
3. Pagpabugnaw sa palibut ug makubsan ang epekto sa global warming.
4. Nindot nga talan-awon ug dapit alang sa lulinghayaw.
5. Kakuhaan sa pagka-on ug tambal alang sa balati-an sa tawo.

NANALIPOD SA KATAWHAN

Ang kabukiran sa Malindang maoy nagsalimbong sa Misamis Occidental gikan sa kusog nga hangin o bagyo. Kini ang nagpugong sa pagkabanlas o pagdahili sa bakilid nga kayutaan ug nanalipod batok sa hataas nga hulaw. Nanalipod usab kini batok sa sobrang air pollution ug kainit sa palibut gumikan sa global warming.

ANG BILI SA MMRNP

Binase sa lain-laing serbisyo sa MMRNP nga nagpatunhay sa kinabuhi (life-support sevices) gibana-bana nga ang usa ka hektarya nga kakahoyan sa maong parke mokantidad ug P162,000,000.00. Ang tibu-ok kalasangan nga mokabat ug 33,000 hektaryas mokantidad ug P5,346,000,000,000.00. Binase usab sa bana-bana sa usa ka Professor (Dr. T.M. Das) sa usa ka unibersidad sa Calcutta, India diin ang usa ka gulang nga kahoy (50 years old) mobili ug P9,344,768.00 ang kantidad sa 33,000 hektaryas nga kakahoyan sa kabukiran sa Malindang mokabat ug P6,167,546,880,000.00.